

Rada
Evropské unie

Brusel 11. října 2022
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Rada
Předmět:	Zemědělské otázky související s obchodem – <i>výměna názorů</i>

S ohledem na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konající se ve dnech 17. a 18. října 2022 delegace naleznou v příloze podkladový dokument, který jim má pomoci při přípravě jednání o výše uvedeném bodu.

Zemědělské otázky související s obchodem

1. EU je významným aktérem v oblasti obchodu se zemědělskými produkty a Rada pro zemědělství a rybolov pravidelně projednává současnou situaci, včetně aktuálního stavu dvoustranných a mnohostranných obchodních jednání. Obchod jako horizontální otázku naposledy projednávali ministři zemědělství v lednu roku 2022 a od té doby ministři rovněž jednali o konkrétnějších otázkách týkajících se například 12. zasedání Konference ministrů WTO, skupiny G20 a obchodu s Ukrajinou. Tato poznámka shrnuje nedávný a relevantní vývoj a má být podkladem pro přípravu jednání ministrů.
2. Před válkou **byla Ukrajina jedním z největších vývozců mnoha zemědělských produktů na světě**, včetně slunečnicového oleje (50 % světového vývozu), kukuřice a pšenice. 90 % vývozu obilovin a olejnatých semen z Ukrajiny procházelo jejími přístavy v Černém moři. Ruská agrese a blokáda těchto přístavů vývoz prakticky znemožnily a hrozilo, že miliony tun obilí budou znehodnoceny a také že pro následující sklizeň nebudou nedostatečné skladovací kapacity. Díky vytvoření koridorů solidarity a Černomořské obilné iniciativě pod záštitou OSN se Ukrajině podařilo do konce září vyvézt více než 18 milionů tun ukrajinských obilovin, luštěnin, olejnatých semen a zpracovaných produktů. Tyto dvě iniciativy si nekonkurují, ale vzájemně se doplňují, a očekává se, že význam koridorů solidarity poroste s intenzifikací dvoustranného obchodu a s obnovou Ukrajiny. Veškerá pozornost je nyní soustředěna na obnovení černomořské iniciativy, které EU plně podporuje.

3. Za účelem další **podpory ukrajinského hospodářství a ukrajinských producentů** zasažených ruskou agresí zavedla EU opatření umožňující dočasnou úplnou liberalizaci obchodu a pozastavení opatření na ochranu obchodu. Opatření budou v platnosti po dobu jednoho roku, tedy do 5. června 2023, a budou podporovat zemědělce a zemědělsko-potravinářské odvětví na Ukrajině, pokud budou zablokovány jiné vývozní trasy. Některé členské státy vyjádřily obavy, že následný nárůst dovozu některých produktů, zejména drůbežího masa a vajec, má negativní dopad na některé producenty v EU. Dovoz z Ukrajiny se rovněž zvýšil u zboží, které již bylo osvobozeno od cla, ale které Ukrajina již nemůže v důsledku obchodního embarga a uzavření černomořských přístavů vyvážet do jiných zemí. Komise se zavázala, že bude situaci pozorně sledovat a případně podá Radě zprávu v souladu s ustanoveními nařízení (EU) 2022/870.
4. Byly analyzovány kumulativní účinky a **dopad dohod o volném obchodu** a během neformálních videokonferencí v lednu a dubnu 2021 byla ministrům zemědělství předložena aktualizovaná studie Společného výzkumného střediska, která byla zahájena v roce 2016 a týkala se kumulativních hospodářských dopadů probíhajících a nadcházejících obchodních jednání na odvětví zemědělství EU¹, a ministři zemědělství tuto studii při této příležitosti také projednali.
5. Toto téma úzce souvisí s otázkou, jak **je EU ovlivněna** dohodami o volném obchodu mezi dvěma třetími zeměmi, s nimiž má EU dohody o volném obchodu, jako jsou dohody o volném obchodu mezi Spojeným královstvím a Austrálií a Spojeným královstvím a Novým Zélandem. Členské státy projeví zájem být informovány o tom, jaký dopad by tyto dohody mohly mít na EU. Na žádost vznesenou během zasedání Zvláštního výboru pro zemědělství se Komise zavázala prověřit, zda by bylo možné provést hlubší analýzu dopadu těchto dohod na EU.

¹ [Úložiště publikací Společného výzkumného střediska – Cumulative economic impact of trade agreements on EU agriculture \(Kumulativní hospodářský dopad obchodních dohod na zemědělství EU\) \(europa.eu\)](#)

6. Dne 30. června 2022 byla uzavřena jednání o dohodě o volném obchodu s **Novým Zélandem**, která bude muset ještě být ratifikována Radou a přijata Evropským parlamentem. Tato dohoda vytváří globální standard, včetně závazků v oblasti udržitelného rozvoje vyplývajících z Pařížské dohody o klimatu, spolupráce při zmírňování změny klimatu, udržitelnosti potravinových systémů a dobrých životních podmínek zvířat. Bude zaměřená nejen na otázky udržitelnosti v oblasti obchodu, ale bude také důležitou referencí pro vztahy EU s dalšími obchodními partnery.
7. Dohoda s **Mercosurem** byla uzavřena na politické úrovni v roce 2019 a nyní probíhá právní přezkum jejího znění. Jednání o modernizované dohodě o volném obchodu s **Mexikem** byla uzavřena již v květnu 2018 a jednání o dohodě o volném obchodu s **Chile** byla na technické úrovni dokončena v říjnu 2021. Jak oznámila předsedkyně von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie ze dne 14. září 2022, Komise bude usilovat o dosažení pokroku v souvislosti s uzavřením a ratifikací obou těchto dohod o volném obchodu.
8. Pokud jde o jednání o dohodě o volném obchodu s **Indií**, první kolo se uskutečnilo v Novém Dillí ve dnech 27. června až 1. července 2022, přičemž souběžně probíhala jednání o ochraně investic a zeměpisných označení. Druhé kolo jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Indií právě proběhlo.
9. Jednání s **Austrálií** získala nový impuls po zvolení nové vlády a s ohledem na globální politický kontext. Třinácté kolo jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Austrálií je naplánováno na říjen 2022.
10. Zdá se, že **obchod se Spojeným královstvím** se v současné době vrátil na úroveň před brexitem, pokud jde o dovoz ze Spojeného království do EU, zatímco vývoz z EU do Spojeného království se v prvních šesti měsících roku 2022 ve srovnání s úrovněmi z roku 2021 zvýšil o 18 %.
11. Proces přijímání **závěrů Rady o přezkumu obchodu a udržitelnosti**² v rámci Rady dospěl do závěrečné fáze.

² Dokument ST 13241/22, návrh závěrů Rady o přezkumu obchodu a udržitelnosti.

12. Na **mnohostranné mezinárodní úrovni** je diskuse i nadále zaměřena na potravinové zabezpečení v důsledku války na Ukrajině. Sklizeň v EU v roce 2022 byla mírně nižší kvůli nepříznivým povětrnostním podmínkám, ale potravinové zabezpečení v Unii není ohroženo.
13. Z 12. Konference ministrů WTO vyplynulo několik mnohostranných výstupů. **Ministerské prohlášení o reakci na mimořádné události v případě nedostatku potravin** se zavčas zaměřilo na aktuální problémy s potravinovým zabezpečením a zdůraznilo význam otevřeného obchodu s potravinami a fungujících trhů a vyzvalo členy WTO, aby se vyvarovali zbytečných omezení vývozu. Dalším pozitivním výsledkem v oblasti zemědělství bylo **rozhodnutí o vynětí nákupů potravin pro humanitární účely v rámci Světového potravinového programu z omezení vývozu**. Toto rozhodnutí má jak věcnou, tak politickou hodnotu. V rámci příprav na příští 13. zasedání Konference ministrů bude EU i nadále konstruktivně spolupracovat s ostatními členy WTO s cílem zachovat dynamiku vytvořenou 12. zasedáním Konference ministrů. Zemědělství bude na příštím zasedání Konference ministrů s největší pravděpodobností jedním z klíčových témat. Je zapotřebí uplatňovat při jednáních nový přístup, který by jednak odvedl členy od neplodných diskusí a zároveň by neopomíjel naléhavé otázky související se potravinovým zabezpečením, chudobou, klimatem a životním prostředím a v neposlední řadě s udržitelnou produkcí. EU rovněž považuje za přínosné pokračovat v práci na zlepšení transparentnosti v zemědělství, zejména v oblastech, jako jsou omezení vývozu a hospodářská soutěž při vývozu, což má velký význam v současných diskusích o potravinovém zabezpečení. V neposlední řadě se EU bude i nadále zaměřovat na to, že jsou zapotřebí reformy v oblasti podpory, která narušuje obchod. Generální ředitelka WTO uspořádá dne 24. října 2022 zasedání zaměřené na otázky zemědělství, na němž se bude řešit další postup v jednáních o této oblasti.
14. Jak bylo projednáno na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov v červnu 2022, **Komise přijala zprávu o vzájemnosti**, kterou si vyžádala Rada a Evropský parlament v rámci přijetí nové společné zemědělské politiky. Komise ve své zprávě vymezila tři oblasti činnosti: mezinárodní organizace (zejména WTO a Codex Alimentarius), dvoustranné obchodní dohody a autonomní opatření EU. Konstatuje, že EU by měla podle potřeby využít všech těchto tří možností k prosazování přísných norem v oblasti životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat.

Závěrečné poznámky

15. S ohledem na výše popsany vývoj by bylo vhodné, aby Rada vedla na dvoustranné i mnohostranné úrovni diskusi o směřování obchodních vztahů EU se třetími zeměmi v oblasti zemědělství.
 16. Je třeba zohlednit, že je zapotřebí vyhnout se omezením obchodu a zajistit udržitelnost a environmentální přínosy zemědělství EU, jakož i dodržovat mezinárodní závazky Unie, a brát v potaz význam dalších priorit EU, zejména pokud jde o prosazování cílů udržitelného rozvoje Agendy 2030 a zásad Pařížské dohody.
-